herpy

FRØER

Cane Toad

Rhinella marina

Rhinella marina er en af verdens største tudser: en kraftig, vortet og nataktiv tudse fra det nordlige Sydamerika, der bliver 10-24 cm og æder næsten alt, hvad den kan få ned. Den kan leve 10-15 år og er hårdfør, men kirtlerne bag øjnene indeholder en kraftig gift, der er farlig for kæledyr. Arten er desuden berygtet som invasiv, så et dyr må aldrig slippes fri.

Familie: Bufonidae Tidligere navn: *Bufo marinus; Chaunus marinus* Udgivet 15. november 2026 **Kraftig hudgift**

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**10-24 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Savanne og regnskov**
Hudgift	**Kraftig** Undgå hudkontakt, og vask hænderne grundigt efter arbejde i terrariet
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**23-28 °C**
Temperatur, nat	**20-22 °C**
Luftfugtighed	**60-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudser i vand**
Æglægning	**I vand**
Æg pr. lægning	**8.000-35.000**
Klækning	**1-7 dage**
Larvetid	**12-60 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og andre haletudser**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Ikke opført på CITES ifølge opslagstabellen, så der kræves ingen CITES-papirer. EU-bilaget er ikke aflæst for frøer og er derfor udeladt. Arten er invasiv mange steder i verden. Om den er omfattet af regler for invasive arter i EU eller Danmark, er ikke undersøgt her, så det skal afklares, før dyret anskaffes.

Om arten

Rhinella marina er en stor, bred tudse med tør, vortet hud. Farven varierer fra grå og gullig til rødbrun og olivenbrun med skiftende tegning, og bugen er cremefarvet med sorte eller brune pletter. Pupillerne er vandrette og iris gylden. Tydelige knoglekamme løber fra øjnene ned langs snuden, og bag hvert øje sidder en stor parotoidkirtel. Fingrene er uden svømmehud, mens tæerne har lidt svømmehud ved roden. Ungdyr er glatte og mørke, nogle med et rødligt skær, og mangler endnu de store kirtler.

Arten regnes for den største i tudsefamilien. De fleste voksne måler 10-15 cm fra snude til kloak, og det største målte dyr var 24 cm. Hunnerne bliver tydeligt større end hannerne, og dyr fra tætte bestande bliver mindre end dyr fra områder med få individer. *R. marina* blev beskrevet af Linné i 1758 som *Rana marina* og hed i mange år *Bufo marinus*. Siden 2007 har den

hørt til slægten *Rhinella*. Artsnavnet marina betyder "som hører til havet" og bygger på en misforståelse: Linné tog udgangspunkt i en ældre illustration, hvis ophavsmand troede, at tudsen levede både på land og i havet.

Siden 2016 regnes bestandene i Mellemamerika, Mexico og det nordvestlige Sydamerika ofte for en selvstændig art, *Rhinella horribilis*. Navnet *R. marina* gælder så kun dyrene øst for Andesbjergene. Ældre litteratur og mange dyr i handlen skelner ikke mellem de to, og pasningen er den samme.

Giften er det vigtigste at vide om arten. Parotoidkirtlerne og andre kirtler på ryggen danner bufotoksiner, og når dyret føler sig truet, presses en mælkehvid, sej væske ud. Stofferne virker især på hjertet. Hunde bliver let forgiftet, når de slikker eller bider i tudsen, og forgiftningen kan være dødelig. Mennesker er døde efter at have spist tudser, mens hudkontakt ved almindelig håndtering mest giver irritation, især hvis giften kommer i øjne eller mund. Arten danner selv giften, i modsætning til pilegiftfrøer, der får den gennem føden, så opdrættede dyr er lige så giftige som vilde. Hudgiften er derfor sat til kraftig. En rolig tudse udskiller sjældent gift, men kirtlerne er fyldte hele tiden. Hold hunde og katte væk, rør ikke ved dyret med bare hænder, rør aldrig ved øjne, mund eller næse efter kontakt, og vask altid hænder bagefter. Også æg og haletudser er giftige.

R. marina er verdens mest udbredte indførte padde. Den blev sat ud for at bekæmpe skadedyr i sukkerrør og er i dag en alvorlig plage mange steder, blandt andet i Australien, på Stillehavsøerne og i Caribien. Den æder og udkonkurrerer hjemlige padder, og rovdyr, der ikke kender giften, dør af den. Slip aldrig et dyr fri, heller ikke ved et uheld.

Læs mere: Opdræt af haletudser

Udbredelse og levested

Med den snævre afgrænsning lever *Rhinella marina* øst for Andesbjergene i Sydamerika: i Colombia og Venezuela øst for Andes, på Trinidad, i Guyana, Surinam og Fransk Guyana og videre mod syd gennem Amazonas i Ecuador, Peru og Brasilien til Bolivia og det centrale Brasilien. Bestandene fra det sydlige Texas gennem Mexico og Mellemamerika til det nordvestlige Sydamerika regnes nu ofte for *Rhinella horribilis* og er ikke med på kortet. Med den gamle, brede afgrænsning dækker arten hele området fra Rio Grande-dalen i Texas til det centrale Amazonas og det sydøstlige Peru.

Uden for det oprindelige område er arten indført mange steder: Caribien, Florida, Hawaii og andre stillehavsøer, Filippinerne, Japan, New Guinea og især det nordlige og østlige Australien. Hvilken af de to arter de enkelte indførte bestande stammer fra, er ikke fuldt afklaret. De indførte bestande er ikke med på kortet. I Australien er tætheden langt højere end i hjemlandet: i Sydamerika er den målt til 1-2 % af den australske.

> **Oprindelig udbredelse:** Colombia, Venezuela, Trinidad og Tobago, Guyana, Surinam, Fransk Guyana, Brasilien, Ecuador, Peru og Bolivia.

LEVESTED

Arten findes i både fugtige og halvtørre egne: skov med vand i nærheden, skovbryn, åbent græsland og krat. Den trives også i landskaber præget af mennesker, som haver, marker og grøfter. Den er først og fremmest landlevende og søger kun til vandet for at yngle.

Tudsen er nataktiv og gemmer sig om dagen i huller, under sten og i løv. Om natten jager den på skovbunden og langs veje, hvor insekterne samles om lyset. Den tåler at tabe meget vand, nogle dyr over halvdelen af kropsvandet, og i kolde eller tørre perioder ligger den inaktiv i lave huler under dækket. Den kritiske øvre temperaturgrænse er anslået til 40-42 °C og den nedre til omkring 10-15 °C, men grænserne flytter sig med det lokale klima. I troperne yngler arten næsten hele året, i subtropiske egne kun i den varme regntid.

Pasning

TERRARIET

Angivelserne for terrariets størrelse svinger meget: fra 60 cm i længden til en lille han til 120 × 60 × 60 cm til en hun. Da hunnerne bliver størst, er 120 × 60 × 60 cm det sikre valg til et voksent dyr. Bundarealet betyder mere end højden. Glas er bedre end træ, fordi glas slipper varmen ud, mens et træterrarie let bliver for varmt. En stor plastkasse med net i låget kan også bruges.

Bunden er kokosmuld, tørv eller ugødet jord blandet med fugtigt mos og barkstykker i et lag på 5-10 cm, så dyret kan grave sig ned. Fugtigt køkkenrulle kan bruges som midlertidig bund, men skal skiftes ofte. Giv gode skjul som halve urtepotter, bark, kork og planter. Tudsen æder meget og sviner meget, så gødning fjernes hver dag, og hele bunden skiftes hver anden til fjerde

uge. Låget skal sidde fast: *R. marina* er stærk og må under ingen omstændigheder slippe ud.

TEMPERATUR

Om dagen skal terrariet ligge omkring 23-26 °C og aldrig over 28 °C, og om natten må det falde til 20-22 °C. En termostatstyret varmemåtte på siden af terrariet er den sikreste løsning og giver en lille forskel mellem den varme og den kølige side. Pærer er som regel unødvendige og gør det let for varmt. Ligger temperaturen længe over 28 °C, bliver dyret stresset og tørrer ud.

Et pludseligt temperaturfald kan få tudsen til at grave sig ned og danne en kokon af gammel hud for at holde på fugten. Forstyr den ikke, og fodr den ikke, men sørg for afkloreret vand i nærheden, og hæv temperatur og fugt gradvis over nogle dage.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal ligge omkring 60-70 %. Bunden holdes fugtig, men ikke våd, og terrariet sprøjtes med afkloreret vand et par gange om dagen, så tudsen kan optage vand gennem huden på bugen. Mål med et hygrometer, og sørg for ventilation, så luften ikke står stille. Bliver det for tørt, graver dyret sig ned og går i dvale.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation Læs mere: Vinterhvile og årstider

VAND OG VANDKVALITET

Tudsen skal altid have en stor, stabil vandskål, som den kan sidde i, og hvor vandet højst når op til munden, så den ikke drukner. Skålen bruges til at drikke, bade og tømme sig i, så vandet bliver hurtigt beskidt og skal skiftes hver dag. Brug postevand behandlet mod klor og chloramin, og rengør skålen uden sæbe og stærke midler, for padder optager stoffer gennem huden.

LYS OG UVB

Arten er nataktiv og undgår direkte sol, så den behøver ikke kraftigt lys. Om UVB er nødvendigt, er der ikke enighed om: dyret får lidt UVB i den delvise skygge i naturen, men et velsupplementeret foder dækker formentlig behovet. UVB er derfor sat til valgfrit. Vælger man UVB, så brug et svagt rør (Ferguson-zone 1) over en del af terrariet, så tudsen kan søge skygge. Vælger man det fra, er kalk og D3 i foderet desto vigtigere. Hold 12 timers lys og 12 timers mørke med en lyskilde, der afgiver så lidt varme som muligt.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

R. marina er et rovdyr og æder næsten alt, der kan komme ned i munden, både levende og dødt. I terrariet er fårekyllinger og græshopper et godt grundfoder, og regnorme, melorme, zophobas, voksorme, silkeorme og hornorme giver variation. En lille mus kan gives højst en gang om ugen, og hunde- og kattefoder kun som en sjælden godbid, for fedt foder gør dyret overvægtigt. Foderdyrene fodres op, før de gives, og skal være mindre end tudsens hoved.

Drys foderet med kalk og D3 mindst én gang om ugen til voksne og to til tre gange om ugen til unge dyr, og giv et multivitamin med jævne mellemrum. Hvor ofte og hvor meget der skal fodres, er ikke dokumenteret præcist: unge dyr fodres oftere end voksne, og formen er den bedste rettesnor. Brug en lang pincet, så fingre ikke ligner foder.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Tudsen er rolig og ligger gemt det meste af dagen. Om natten bliver den aktiv og bevæger sig i korte, hurtige hop. Føler den sig truet, puster den sig op, løfter kroppen og kan udskille gift fra kirtlerne bag øjnene. Arten lever alene og holdes bedst enkeltvis, også fordi den æder mindre artsfæller.

Tudsen tåler at blive håndteret, men det er hverken nødvendigt eller ønskeligt. Brug nitrilhandsker eller en kasse, når den skal flyttes ved rengøring, hold hænderne væk fra ansigtet, og vask hænder bagefter. Handskerne beskytter også dyrets hud mod fedt og rester af sæbe og creme på hænderne. Hold terrariet uden for rækkevidde af børn og kæledyr. Hannen kalder med en lang, trillende lyd i yngletiden. Tudsen skifter jævnligt hud og æder som regel den gamle bagefter.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne bliver tydeligt større end hannerne, og kun hannerne kalder. I naturen kan hunnerne lægge æg fra deres andet år, og størrelsen ved kønsmodenhed varierer fra sted til sted: hunner på New Guinea er modne ved 7-8 cm, hunner i Panama ved 9-10 cm. Hvornår dyrene bliver kønsmodne i fangenskab, er ikke dokumenteret.

PARRING

I naturen samles hannerne ved stille eller langsomt rindende vand og kalder, og både en han og en hun kan parre sig med flere partnere i samme sæson. Et sundt par, der holdes sammen under gode forhold, kan yngle uden særlig behandling. Overvej derfor nøje, før dyrene sættes sammen: en enkelt lægning er på tusindvis af æg, det er svært at finde nye ejere til ungerne, og det er aldrig en mulighed at sætte dem ud.

ÆG OG HALETUDSER

Hunnen lægger æggene i lange geléstrenge, der kan blive op til 20 m lange, i stille vand, hvor de vikles om sten, grene og vandplanter. Angivelserne af antal æg pr. lægning svinger fra 8.000-25.000 til 30.000-35.000. Æggene er sorte og 1,7-2,0 mm i diameter. Der er ingen yngelpleje. Både æg og haletudser er giftige. Haletudserne er små og ensfarvet sorte, bliver 10-25 mm lange og samles i store stimer ved bunden. De æder alger og planteføde og æder også hinanden. Opdræt af haletudser i fangenskab er ikke dokumenteret.

METAMORFOSE

Hvor hurtigt æggene klækker, afhænger af temperaturen: oftest inden for to døgn, men det kan tage fra 14 timer til en uge. Haletudserne forvandles efter 12-60 dage, typisk efter omkring fire uger. Når forbenene kommer, skal vandet være lavt, og der skal være nem adgang til fugtigt land. De nyforvandlede unger er kun 10-11 mm lange. Hverken haletudser eller unger må komme ud i naturen.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger vokser hurtigt, i begyndelsen godt en halv millimeter om dagen. De skal have meget små foderdyr drysset med kalk og D3 og et fugtigt terrarie uden dybt vand, hvor de kan drukne. Ungerne mister den gift, de havde som æg og haletudser, men har endnu ikke udviklet parotoidkirtlerne, så de er mindre giftige i en kort periode. Kannibalisme er almindelig, så ungerne skal sorteres efter størrelse.

Sundhed og typiske fejl

Rhinella marina er hårdfør, men der er nogle typiske problemer:

- Overvægt, når der fodres for rigeligt eller med for fedt foder som mus og hunde- eller kattefoder.
- Knoglesygdom ved for lidt kalk og D3. Drys foderet, og overvej UVB.
- Bakterieinfektioner ved snavset bund og vand. Hold terrariet rent.
- Hudskader fra rengøringsmidler, sæbe og creme. Padder er meget følsomme over for kemikalier.
- Uønsket dvale med kokon, når temperaturen falder, eller luften bliver for tør.

Giften er en risiko for mennesker og andre dyr. Har en hund eller kat slikket eller bidt i tudsen, viser det sig ved kraftig savlen, meget røde gummer, hovedrysten, tab af koordination og kramper, og så skal dyret straks til dyrlæge. Får man giften i øjnene, skylles straks med rigeligt vand, og læge kontaktes. Søg en dyrlæge med forstand på padder, hvis tudsen taber sig, svulmer op, får sår eller holder op med at æde uden at være i dvale.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.